

К.О. Великих

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Стаття присвячена розгляду та теоретичному узагальненню шляхів підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємств, визначенню методів управління фінансовими ресурсами та наданню алгоритму реалізації управлінських функцій при використанні фінансових ресурсів як складової частини фінансового потенціалу. У статті обґрунтовуються методи управління фінансовими ресурсами підприємства, акумулювання у групи.

Ключові слова: фінансові ресурси, фінансовий потенціал, методи управління, управління фінансовими ресурсами.

Постановка проблеми

У нинішній соціально-економічній ситуації, коли ринки стають все більш вимогливими, компанії шукають найкращий спосіб управління своїми фінансами, щоб гарантувати своє перебування на ринку та максимізувати результати. У цьому сенсі фінансове управління сприяє цій меті через механізми, які забезпечують адекватне управління ресурсами. Компетентне управління всіма фінансовими ресурсами, наявними в компанії, вимагає участі та інтеграції всіх відповідальних за компанію.

Важливою частиною діяльності підприємства є фінансовий потенціал.

Фінансовий потенціал – сукупність наявних та потенційних фінансових ресурсів, що можуть бути мобілізовані та реалізовані фінансовою системою за певних умов для забезпечення сталих темпів економічного зростання у визначений період часу [1, с. 50].

Аналіз і контроль стратегії формування фінансового потенціалу, а також використання результатів аналізу для визначення стратегічних напрямків розвитку підприємства є дуже важливими. Отже, управління фінансовим потенціалом – це система раціонального управління фінансуванням підприємства.

Фінансове управління розуміється як управління фінансовими ресурсами, отриманими, застосованими та розподіленими компанією в процесі її діяльності, як спосіб вчасного виконання своїх зобов'язань та отримання прибутку.

Проблема управління фінансовими ресурсами як елементу фінансового потенціалу підприємства є актуальною та потребує більш детального аналізу, що і визначило увагу до даної проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання управління фінансовими ресурсами підприємства є актуальними для науковців. Загаль-

ним проблемам формування стратегії управління фінансами підприємства присвячені роботи багатьох теоретиків і практиків, серед яких можна виділити роботи П. Етрілла [2], І. Ансоффа [3], Джеймса К. Ван Хорна [4], Д. Курді [5], Б. Карлоффа [6], А. Гріффітса [7]. Теоретичні та практичні питання стратегії управління фінансовими ресурсами викладені в роботах В.С. Свірського [1], О.Д. Василика [8], Н.С. Ситника [9], О.В. Ареф'євої [10], Н.М. Давиденко [11].

Дослідження в цьому напрямку ведуться досить давно, і зараз вже накопичений значний арсенал теоретичних підходів та експериментальних методик. Але питання підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами та фінансовим потенціалом підприємств потребують додаткового вивчення.

Мета та завдання статті

Мета цієї статті полягає в наданні огляду ефективного управління фінансовими ресурсами як складової частини фінансового потенціалу, що може позитивно вплинути на фінансові процеси компаній.

Для досягнення цієї мети були визначені наступні завдання:

- теоретичне обґрунтування визначення поняття фінансових ресурсів та управління фінансовими ресурсами;
- аналіз видів класифікацій фінансових ресурсів;
- визначення методів управління фінансовими ресурсами;
- надання алгоритму реалізації управлінських функцій при використанні фінансових ресурсів.

Виклад основного матеріалу

Ефективне управління фінансовими ресурсами –

основа успіху будь-якої компанії. Фінансові ресурси – це активи, які відіграють вирішальну роль у підтримці та зростанні будь-якої компанії, вони є не тільки економічною основою компанії, а й рушійною силою для реалізації проєктів.

Фінансові ресурси підприємств – це їх власний та залучений грошовий капітал, який вони використовують для формування власних активів і здійснення виробничо-фінансової діяльності з метою отримання доходу, прибутку [8, с. 14].

Фінансові ресурси формуються в процесі створення статутного фонду до початку безпосередньої діяльності підприємства у формі грошових коштів, інвестованих у господарську діяльність економічного суб'єкта [9, с. 59].

Основна мета формування та використання фінансових ресурсів полягає у розширеному відтворенні виробництва та забезпеченні фінансових зобов'язань суб'єктів економічної діяльності [10, с. 20].

Доцільно зазначити, що фінансові ресурси можуть бути поділені на дві групи: власні (сформовані за рахунок власних надходжень – статутний, додатковий, резервний капітали або нерозподілений прибуток), а також залучені (ресурси, що перебувають у тимчасовому користуванні, – кредити, позики та різні форми зобов'язань підприємства) [11, с. 93].

Для підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами в компанії мають бути зосереджені на декількох елементах, таких як мінімізація витрат, скорочення використання сировини без шкоди для якості продукції, реструктуризація професійних команд для одержання більш високої продуктивності, вивчення більш підходящих варіантів фінансування і т. ін.

Іншими словами, необхідно оптимізувати завдання фінансового управління в світлі ідеї постійного отримання більшого за менші гроші. Ми живемо в реальності, в якій ринок стає все більш жорстким і складним. У цьому контексті тільки компанії, які роблять ставку на постійне вдосконалення і адаптуються до нових сценаріїв, можуть вижити протягом тривалого часу.

У результаті необхідна оптимізація управління фінансовими ресурсами, щоб використовувати всі доступні елементи, перш за все ті, які можуть дати організації істотні можливості. Серед конкурентних переваг такого підходу виділяються наступні:

- підвищення продуктивності;
- більш висока якість продукції;
- поліпшення іміджу бренду та репутації компанії в суспільстві в цілому і серед цільової аудиторії зокрема;
- легкість в досягненні стратегічних цілей і завдань;
- скорочення повсякденних процесів, а також

нешасних випадків на виробництві;

- зниження ціни;
- підвищена рентабельність.

При реалізації стратегії оптимізації фінансових ресурсів в компанії настійно рекомендується розробити такі кроки:

1. Визначення основних цілей.

Щоб дізнатися, як досягти чогось більш ефективно, потрібно чітко розуміти, чого хоче досягти компанія. Однак через глибокі відмінностей між компаніями, які різняться в залежності від їх загальних характеристик та специфіки свого сегмента, не існує такої речі, як готова формула, однаково застосовна до всіх.

Отже, важливо, щоб фінансові та адміністративні менеджери передусім детально описали свої конкретні цілі.

2. Оцінка поточних процесів.

Необхідно зібрати всі доступні дані про діяльність компанії. На основі цієї інформації проводиться детальний аналіз, взявши за основу показники менеджменту і якості.

3. Визначення слабких сторін.

Необхідно постаратися якомога швидше визначити причини, через які управління фінансовими ресурсами в організації не так ефективно, як повинно бути. Потрібно пам'ятати, що постійне поліпшення значною мірою залежить від здатності визначити області, які потрібно поліпшити.

Наприклад, розглянута організація може зараз перенаправити більшу частину своїх фінансових ресурсів, щоб спробувати підвищити якість свого основного продукту, коли проблема полягає в стадії маркетингу продукту, а не в самому виробництві.

4. Планування відповідних дій після визначення статусу компанії і визначення цілей. Наступним кроком буде визначення заходів, які будуть реалізовані на практиці.

Якщо буде виявлено, наприклад, невідповідність між загальним обсягом вкладених інвестицій і рівнем продуктивності в даному секторі, оцінки команди можуть вказати на недолік знань про системи, прийняті у виробництві. Це питання можна вирішити з невеликими витратами за допомогою спеціального навчання.

5. Управління грошовими потоками.

Управління грошовими потоками становить значну частину фінансового планування. Це дозволяє візуалізувати грошові рухи, ідентифікувати прибуток, стратегії скорочення витрат, підвищення рентабельності та прибутковості бізнесу.

Незважаючи на те, що компанії різного розміру, працюють у різних сегментах і мають певні процедури, грошовий потік у всіх працює однаково: гроші надходять і виходять. Це не означає, що фінанси організацій однакові. Кожна компанія

повинна бути готова керувати термінами, сумами грошей і власними витратами.

Щоб передбачити контроль за рахунками та уникнути будь-якого фінансового дисбалансу, існує дуже важливий і ефективний інструмент – грошовий потік, який дозволяє контролювати надходження та відтоки грошових коштів у компанії за певний період.

Основні кроки для організації грошових потоків:

- записуйте та класифікуйте кожен рух, витрачені або отримані суми повинні бути зафіксовані;
- щодня відстежуйте грошові потоки, ретельний і частий моніторинг цифр дозволяє передбачити складні ситуації та вжити заходів до їх виникнення;
- слідкуйте за запасами, щоб знати, скільки і коли купувати, і як уникнути втрат;
- проаналізуйте свій оборотний капітал, спостерігайте, скільки ви заробляєте від продажу своїх продуктів і послуг, і оцініть, чи отримujete ви бажаний прибуток;
- розраховуйте на допомогу системи фінансового менеджменту. Наявність програмного забезпечення для керування онлайн – це спосіб зробити контроль фінансів компанії безпечнішим, більш практичним і точним.

Управління фінансовими ресурсами – це діяльність, яка потребує чіткої організації та регламентації. Це означає, що, окрім управління грошовими потоками, необхідно мати аналітичний погляд і враховувати цілі компанії та поточну ситуацію.

Незважаючи на відсутність формули, якій варто слідувати, є кілька порад, які можуть бути корисними для ефективного управління фінансовими ресурсами, а саме:

- планування;
- інтерпретація даних;
- використання технологій.

Фінансове планування – це створення фінансової дорожньої карти для компанії. Це передбачає встановлення цілей, бюджетів і стратегій, необхідних для успіху. Важливо визначити короткострокові та довгострокові цілі, такі як збільшення доходів, скорочення витрат або розширення на нові ринки. Цей план має бути гнучким, і його можна коригувати відповідно до потреб компанії під час впровадження.

Інтерпретація фінансових даних має вирішальне значення для розуміння фінансового стану компанії. Потрібен аналіз фінансових звітів, таких як баланси, звіти про доходи та рух грошових коштів, оцінка норми прибутку, рентабельність інвестицій і коефіцієнти ліквідності, для визначення операційної ефективності і платоспроможності компанії. Інтерпретуючи дані, можна визначити тенденції, ризики, можливості та спрямувати стратегічні рішення.

Використання програмного забезпечення, яке спеціалізується на відшкодуванні витрат, фінансовому управлінні та багато іншого. Цей інструмент

спрямований на автоматизацію фінансових завдань і допомогу в бухгалтерському обліку. Технології необхідні для управління фінансовими ресурсами та надають засоби, які допомагають уникнути помилок і автоматизувати завдання. Використовуючи програмне забезпечення, компанія матиме необхідні функції для оптимізації управління та забезпечення більшої ефективності.

Висновки

Підводячи підсумок запропонованим результатам, слід зазначити, що механізм формування стратегії управління фінансовими ресурсами підприємства представлений взаємозв'язаними етапами, де кожен етап орієнтований на певне завдання. Автором отримано результат, де основні етапи формування механізму управління фінансовими ресурсами включають наступні елементи:

- аналіз стратегії підприємства та виділення елементів, які допомагають сформулювати стратегію управління фінансовими ресурсами;
- розробка завдань, що складається з аналізу та прогнозу економічних умов компанії, визначення сильних сторін та обмежень;
- пошук нових джерел отримання прибутків, визначення стратегії накопичення, формування та розподілу фінансових ресурсів;
- визначення стратегії управління фінансовими ресурсами;
- фінансові інструменти, податкове планування, організаційно-правове оформлення, планування та контроль над грошовими потоками та ресурсами, а також аналіз та оцінка фінансових ризиків;
- розробка та реалізація стратегії управління фінансовими ресурсами;
- аналіз та контроль управління фінансовими ресурсами;
- використання результатів аналізу для конкретизації стратегії розвитку підприємства.

Ці елементи допомагають сформулювати стратегію управління фінансовими ресурсами та фінансовим потенціалом і визначити конкурентоспроможність підприємства. Виконання цих елементів разом із системою управління підприємством дозволяє реалізувати основні цілі підприємства. Таким чином, результати дослідження показали механізм формування управління фінансовими ресурсами підприємства, що базується на загальній стратегії підприємства та дозволяє підкреслити елементи, корисні у створенні фінансових ресурсів. Варто зазначити, що важливим є як аналіз та контроль стратегії формування фінансових ресурсів, так і використання результатів аналізу для конкретизації основних стратегічних напрямків розвитку підприємства.

Література

1. Свірський В. С. Фінансовий потенціал: теоретико-концептуальні засади / В. С. Свірський // Світ фінансів. – 2007. – № 4 (13). – С. 43–51. – Режим доступу: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/216/224>, вільний (дата звернення: 01.11.2023).
2. Atrill P. *Financial management for decision makers* / P. Atrill. – 9th ed. – Harlow (England) : Pearson Education Limited, 2020. – 715 p. – Regime of access: [https://omidfa.ir/uploads/files/Peter_Atrill_-_Financial_management_for_decision_makers_\(2020\).pdf](https://omidfa.ir/uploads/files/Peter_Atrill_-_Financial_management_for_decision_makers_(2020).pdf), free (date of the application: 01.11.2023).
3. Ansoff H. I. *Strategic Management* / H. I. Ansoff. – London (England) : Palgrave Macmillan, 2007. – 251 p. – DOI: [10.1057/9780230590601](https://doi.org/10.1057/9780230590601).
4. Van Horne J. C. *Fundamentals of Financial Management* / J. C. Van Horne, J. M. Wachowicz. – 12th ed. – Harlow (England) : Pearson Education Limited, 2005. – 399 p. – Regime of access: https://elearn.daffodilvarsity.edu.bd/pluginfile.php/913213/mod_resource/content/5/Fundamentals%20of%20Financial%20Management.pdf, free (date of the application: 01.11.2023).
5. Kourdi J. *Business Strategy: A Guide to Effective Decision-Making* / J. Kourdi. – London (England) : Profile Books Ltd, 2003. – 246 p. – Regime of access: <http://www.hostgator.co.in/files/writeable/uploads/hostgator12628/file/businessstrategyaguidetotakingyourbusinessforward.pdf>, free (date of the application: 01.11.2023).
6. Karlof B. *Business Strategy: A Guide to Concepts and Models* / B. Karlof. – London : Basingstoke (England) : The Macmillan Press Ltd., 1989. – 166 p.
7. *Economics for Business and Management: A Student Text* / ed. by A. Griffiths, S. Wall. – Harlow (England) : Pearson Education Limited, 2005. – 756 p. – Regime of access: https://hoclv.com/wp-content/uploads/2018/05/Alan_Griffiths_Economics_for_Business_ManagementBookFi.org_.pdf, free (date of the application: 01.11.2023).
8. Василик О. Д. *Теорія фінансів : підручник* / О. Д. Василик. – Київ : НІОС, 2000. – 416 с.
9. Ситник Н. С. *Фінанси підприємств : навч. посіб.* / [Н. С. Ситник, С. Д. Смолинська, І. Ф. Ясіновська] ; за заг. ред. Н. С. Ситник. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 402 с. – Режим доступу: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Finansy_pidpr15.pdf, вільний (дата звернення: 01.11.2023).
10. Ареф'єва О. В. Реструктуризація системи управління фінансовими ресурсами підприємства / О. В. Ареф'єва // Актуальні проблеми економіки. – 2001. – № 11–12. – С. 17–26.
11. Давиденко Н. М. *Фінансовий менеджмент підприємств* / Н. М. Давиденко // Фінанси України. – 2004. – № 6. – С. 90–95.

References

1. Svirskyi, V. S. (2007). Financial potential: theoretical and methodological aspects. *World of Finance*, 4(13), 43–51. Retrieved from <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/216/224> [in Ukrainian]
2. Atrill, P. (2020). *Financial management for decision makers* (9th ed.). Pearson Education Limited. Retrieved from: [https://omidfa.ir/uploads/files/Peter_Atrill_-_Financial_management_for_decision_makers_\(2020\).pdf](https://omidfa.ir/uploads/files/Peter_Atrill_-_Financial_management_for_decision_makers_(2020).pdf)
3. Ansoff, H. I. (2007). *Strategic Management*. Palgrave Macmillan. DOI: [10.1057/9780230590601](https://doi.org/10.1057/9780230590601)
4. Van Horne, J. C., & Wachowicz, J. M. (2005). *Fundamentals of Financial Management* (12th ed.).

5. Pearson Education Limited. Retrieved from: https://elearn.daffodilvarsity.edu.bd/pluginfile.php/913213/mod_resource/content/5/Fundamentals%20of%20Financial%20Management.pdf
6. Kourdi, J. (2003). *Business Strategy: A Guide to Effective Decision-Making*. Profile Books Ltd. Retrieved from: <http://www.hostgator.co.in/files/writeable/uploads/hostgator12628/file/businessstrategyaguidetotakingyourbusinessforward.pdf>
7. Karlof, B. (1989). *Business Strategy: A Guide to Concepts and Models*. The Macmillan Press Ltd.
8. Griffiths, A., & Wall, S. (Eds.). (2005). *Economics for Business and Management: A Student Text*. Pearson Education Limited. Retrieved from: https://hoclv.com/wp-content/uploads/2018/05/Alan_Griffiths_Economics_for_Business_ManagementBookFi.org_.pdf
9. Vasylyk, O. D. (2000). *Theory of finance: textbook*. NIOS [in Ukrainian]
10. Sytnyk, N. S., Smolinska, S. D., & Yasinovska I. F. (2020). *Enterprise finance: study guide* (N. S. Sytnyk, Ed.). Ivan Franko National University of Lviv. Retrieved from: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Finansy_pidpr15.pdf [in Ukrainian]
11. Arefieva, O. V. (2001). Restructuring of an enterprise's financial resources management system. *Actual problems of economics*, (11–12), 17–26 [in Ukrainian]
12. Davydenko, N. M. (2004). Financial management of enterprises. *Finance of Ukraine*, (6), 90–95 [in Ukrainian]

Рецензент: д-р екон. наук, проф. Н.О. Кондратенко, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна.

Автор: ВЕЛИКИХ Ксенія Олександрівна
кандидат економічних наук, доцент
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E-mail – kseniya333a@gmail.com
ID ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0280-9068>

**EFFICIENCY OF FINANCIAL RESOURCE MANAGEMENT AS A COMPONENT PART
OF THE FINANCIAL POTENTIAL OF AN ENTERPRISE**

K. Velykykh

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

The article defines ways to increase the efficiency of financial resources management as a component of the financial potential of an enterprise. The algorithm proposed in the study for building a system for managing the financial resources of an enterprise is based on the processes of identifying a problem, analysing and finding ways to solve it, monitoring results, and determining prospects for adjusting management processes in the future, which allows not only to implement management mechanisms but also to carry out further control of their effectiveness and to introduce corrective influences into the system of managing financial resources at an enterprise.

In the course of the study, we defined the concepts of financial resources and financial potential by analysing the theoretical approaches of various authors. Additionally, the author formulated a comprehensive definition of financial resource management. The article reviewed the groups of classifications of financial resources. Furthermore, the research determined methods for effective financial resource management, providing characterisations of each one from the point of view of the mechanisms of its practical implementation. The study culminated in establishing an algorithm for building a system for managing a company's financial resources. It revealed the concepts of 'financial potential' and 'financial resources' to be interdependent and mutually complementary.

As a result of the analysis, we concluded that the structure of financial resources consists of the sum of money within the analysed economic system. As an economic system for determining the processes of managing financial resources, you can choose both the level of individual households or subjects of economic activity (enterprises of various forms of ownership) and consider financial resources at the mesoeconomic and macroeconomic levels: municipalities, regions or territories, states, and international institutions.

The article offers a systematic approach to defining the concept of financial resource management. Therefore, the management of financial resources is a system of management mechanisms used to implement the functions of planning, organisation, monitoring and control, and regulation of financial resources to ensure the strategic goals of developing a business entity and its competitive advantages in the market.

Keywords: *financial resources, financial potential, management methods, management of financial resources.*